

وضعیت بهداشت دهان و دندان در شمال شرق ایران

دکتر زیبا اقصائی فرد^۱، دکتر اکرم پورشمس^۲، دکتر الهام جعفری^۳، دکتر رضا ملک زاده^۴

^۱ پژوهشگر، دستیار بیماری های داخلی، بیمارستان دکتر شریعتی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، ایران
^۲ دانشیار، مرکز تحقیقات بیماری های گوارش و کبد، دانشگاه علوم پزشکی تهران، ایران
^۳ پژوهشگر، مرکز تحقیقات بیماری های گوارش و کبد، دانشگاه علوم پزشکی تهران، ایران
^۴ استاد، مرکز تحقیقات بیماری های گوارش و کبد، دانشگاه علوم پزشکی تهران، ایران

چکیده

زمینه و هدف

سرطان مری یکی از انواع سرطان های مهم است که از نظر بروز، هشتمین و از نظر مرگ و میر، ششمین علت مرگ ناشی از سرطان ها محسوب می شود. ریسک فاکتورهای شناخته شده این سرطان عبارت اند از مصرف سیگار، الکل، غذاهای حاوی نیترات بالا و شرایط اقتصادی و اجتماعی پایین. در برخی از مطالعات رابطه وضعیت نامناسب بهداشت دهان و دندان با سرطان مری مطرح شده است و در این مطالعه وضعیت بهداشت دهان و دندان در ساکنین شمال شرق ایران (یکی از مناطق دارای بروز بالای سرطان مری) مورد بررسی قرار گرفته است.

روش بررسی

در کوهورت آینده نگر در حال اجرا، تعداد ۴۵۸۶۲ نفر با محدوده سنی ۴۰ الی ۷۵ سال که فاقد سرطان مری بوده و در شهرستان های گنبد و کلاله و روستاهای اطراف آن در استان گلستان وارد مطالعه شدند، وضعیت بهداشت دهان و دندان و شرایط اجتماعی - اقتصادی آنان توسط پزشکان آموزش دیده بررسی گردید.

یافته ها

۴۵۸۶۲ نفر، شامل ۱۹۳۶۲ نفر (۴۲٪) مرد و ۲۶۴۹۰ نفر (۵۷٪) زن، با میانگین سنی ۵۲/۱۴ ± ۹/۱ سال برای مطالعه انتخاب شدند. میانگین تعداد دندان های موجود در دهان افراد مذکور ۱۳/۳ ± ۹/۴، دندان های کشیده ۱۸/۴ ± ۹/۵، دندان های پوسیده ۴/۷ ± ۶/۷ و دندان های پر شده ۰/۲۳ ± ۱/۱ بود. رابطه آماری معنی داری بین جنس مرد، وضعیت اقتصادی پایین و تحصیلات پایین با بهداشت پایین دهان و دندان به دست آمد ($P < 0.05$).

نتیجه گیری

بهداشت دهان و دندان در جمعیت ساکن در مناطق دارای بروز بالای سرطان مری ایران، پایین است و با شرایط اقتصادی و اجتماعی پایین و بی سوادی ارتباط دارد.

کلیدواژه: سرطان مری، بهداشت دهان و دندان، ایران، کوهورت گلستان

گوارش / دوره ۱۳، شماره ۳، پاییز ۱۳۸۷، ۱۵۳-۱۵۶

زمینه و هدف

سرطان مری از یکی از سرطان های بدخیم در دنیا است به گونه ای که از نظر بروز، هشتمین و از نظر مرگ و میر، ششمین سرطان محسوب می شود. (۱) این سرطان در مناطق مختلف دنیا چهره اپیدمیولوژیک متفاوتی را نشان

نویسنده مسئول: تهران، خیابان کارگر شمالی، بیمارستان شریعتی، مرکز تحقیقات

بیماری های گوارش و کبد

تلفن و نمابر: ۰۲۱-۸۸۰۱۹۰۰۸

پست الکترونیک: pourshams@ams.ac.ir

تاریخ دریافت: ۸۷/۸/۲۰ تاریخ اصلاح نهایی: ۸۷/۱۱/۱۹

تاریخ پذیرش: ۸۷/۱۱/۱۹

می دهد، در ایالات متحده و در میان سفید پوستان بروز آن ۳۰ نفر در یک میلیون نفر (۲) و در برخی از مناطق چین بیش از ۱۰۰۰ نفر در یک میلیون نفر است. (۳ و ۴)، در مناطق شمال شرق ایران، بروز بالایی از سرطان مری دیده می شود، به گونه ای که بروز آن بیش از ۱۰۰۰ نفر در هر یک میلیون نفر است و نیز ابتلا زنان در آن بیشتر از مردان است. (۵-۸)

عوامل خطر متعددی برای سرطان مری در شمال شرقی ایران مطرح شده است، مواردی هم چون: استعمال دخانیات، مصرف کم میوه و سبزیجات، استفاده از غذاهای حاوی نیترات بالا، مصرف غذا و چای داغ و شرایط اجتماعی - اقتصادی پایین. (۹-۱۲)، علاوه بر این عوامل، سطح پایین آموزش و نیز تعداد زیاد افراد خانواده، به عنوان شاخص هایی که به طور غیرمستقیم